

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 260/2017-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Kružlák s. r. o., Ďatelinová 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ladislav Kružlák, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 93/2014 z 18. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len

„sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 93/2014 z 18. decembra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) domáhal ochrany osobnosti v súvislosti s tlačovou konferenciou zvolanou primátorom mesta Bratislava konanou 19. januára 2011. Okresný súd žalobu sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 20 C 38/2013 z 26. apríla 2013 zamietol. Sťažovateľ podal proti uvedenému rozsudku prvostupňového súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že odvolaním napadnutý rozsudok vo veci samej potvrdil a žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.

3. Sťažovateľ nespokojný s výsledkom označeného súdneho konania v sťažnosti uvádza, že napadnutý rozsudok krajského súdu je arbitrárny, jeho odôvodnenie je nedostačujúce a nesprávne. Z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok považuje za nezákonný a porušujúci jeho označené práva. Sťažovateľ uvádza, že prvostupňový súd, ako aj krajský súd nesprávne vyhodnotil konflikt slobody prejavu a práva na ochranu osobnosti, ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti. V tomto smere krajskému súdu vyčíta nerovnaký prístup k osobe sťažovateľa v porovnaní s konkrétnymi verejne činnými osobami v ním označených konaniach. Podľa názoru sťažovateľa ak týmto verejne činným osobám všeobecné súdy v iných konkrétnych konaniach vyhovel aj napriek tomu, že boli povinné strpieť vyššiu mieru kritiky, a sťažovateľ sa považuje za osobu v tzv. šedej zóne, teda osobu, ktorú nemožno považovať ani za verejného činiteľa, ale ani za tzv. „obyčajnú“ osobu, vo veci konajúce súdy mali odôvodniť, prečo v jeho prípade postupovali „*v rozpore s doterajšou rozhodovacou praxou súdov*“. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym záverom krajského súdu vysloveným v napadnutom rozsudku krajského súdu, že odporca bol bona fide oprávnený predniesť kritiku odporcu, pretože podľa názoru sťažovateľa „*odporca*

diskreditáciou navrhovateľa sledoval svoj politický cieľ... potreboval niečo, čím by mohol vyvinúť tlak na poslancov svojho mestského zastupiteľstva“. Zároveň sťažovateľ tvrdí, že odporca mal k dispozícii iné nástroje na odvolanie sťažovateľa z funkcie predsedu predstavenstva [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“). Na základe uvedeného sťažovateľ dospel k záveru, že kritika nebola vyslovená v dobrej viere a konkrétnymi výrokmi odporcu bolo neprípustne zasiahnuté do jeho práv. Sťažovateľ skutkovo argumentuje a vysvetľuje, prečo výroky odporcu sú nepresné a nesprávne. V tejto súvislosti odporcovi vyčíta aj to, že si „neoveroval správnosť údajov, z ktorých vychádzal pri prednese kritiky“. Podľa názoru sťažovateľa „odvolací súd nesprávne zistil skutkový stav“.

4. Sťažovateľ vychádzajúc z presvedčenia, že v danom prípade bola nesprávne poskytnutá ochrana právu na slobodu prejavu na úkor ochrany dobrej povesti, vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálehom:

„1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn.: 5Co 93/2014 porušil základné ľudské právo navrhovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti zaručené ust. čl. 19 ods. 1 Ústavy SR ako aj základné právo navrhovateľa na súdnu ochranu, zaručené ust. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie, zaručené ust. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 5Co 93/2014 -525 zo dňa 18.12.2015 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Navrhovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 239,68 Eur..., ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

7. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porovnaj napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

11. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

12. Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

13. Ústavný súd, ktorého úlohou je v zmysle čl. 124 ústavy ochrana ústavnosti, nie je alternatívnou a ani ďalšou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (podobne II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). V dôsledku toho sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi (vrátane ich procesného postupu) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (porovnaj I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu zásadne len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porovnaj I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

14. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa a sťažnosťou namietaného porušenia označených práv sa ústavný súd zameril pri skúmaní ústavnej konformity napadnutého rozsudku, či ho možno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny do tej miery, že by ním bolo zasiahnuté do označených práv sťažovateľa.

15. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že legitímne očakával, že krajský súd odôvodní, prečo postupoval v rozpore s doterajšou rozhodovacou praxou súdov, ktorá pri ním uvádzaných verejne činných osobách dávala prednosť ochrane ich dobrého mena pred slobodou prejavu, ústavný súd konštatuje, že posúdenie otázky, čo má v konkrétnom prípade prednosť pri konflikte týchto dvoch ústavných práv (na ochranu osobnosti a slobodu prejavu, pozn.), je závislé od konkrétnych okolností prípadu, preto tvrdenie sťažovateľa s poukazom na jedno kritérium, že taktiež išlo o verejne činné osoby, nemôže byť jediným rozhodujúcim kritériom v prípade kolízie týchto práv. Vzhľadom na uvedené z faktu, že v sťažovateľom prípade nedošlo k uprednostneniu ochrany osobnosti, tak ako v ním menovaných prípadoch bez uvedenia ďalšej relevantnej argumentácie, samo osebe nesignalizuje možnosť porušenia označených práv sťažovateľa, preto ústavný súd túto námietku hodnotí ako nedôvodnú.

16. Ústavný súd už viackrát konštatoval, že pokiaľ preskúmanie postupu alebo rozhodnutia orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05), je možné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

17. Sťažovateľ tiež argumentuje tým, že odporca, respektíve primátor Bratislavy nekonal bona fide pri informovaní verejnosti, ale len sledoval svoj politický cieľ. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na časť odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom krajský súd objasnil kontext, za akých okolností došlo ku kritike sťažovateľa, keď uviedol:

„Predovšetkým je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné vychádzať zo skutočnosti, že akcionármi [redacted] sú mestá a obce západoslovenského regiónu, t.j. verejný sektor. Predmet jej činnosti, výroba a dodávka vody ako strategickej suroviny je existenčnou záležitosťou obyvateľstva i podnikateľských subjektov. Otázka hospodárenia takejto spoločnosti je preto otázkou s vysokým verejným záujmom, teda so zvýšenou ochranou šírenia informácií, kde nielen samotná spoločnosť, ale i členovia jej orgánov musia zniesť širšiu mieru kritiky, obdobne ako verejne činné osoby, (porovnaj Thorgeir Thorgerson v. Island, Zakharov v. Rusko).“

18. Pre zváženie legitímnosti zverejnenej informácie je dôležité rovnako skúmať motív toho, kto informáciu zverejňuje. Legitimitu zverejnenej informácie nemožno vyvodiť zo skutočnosti, že motívom bolo poškodiť osobu informáciou, ktorej sám šíriteľ neveril, pokiaľ ju poskytol bezohľadne bez toho, aby sa staral, či je pravdivá, alebo nie (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03).

19. Podľa názoru ústavného súdu sa nemožno stotožniť s názorom sťažovateľa, že primátor Bratislavy ako štatutárny orgán hlavného mesta svojím vystúpením sledoval len svoje politické ciele a že jeho motívom bolo znevážiť sťažovateľa v spoločnosti. Išlo predovšetkým o informovanie verejnosti o hospodárení spoločnosti, ktorá dodáva vodu ako strategickú surovinu, teda jeho prejav sa jednoznačne týkal otázky verejného záujmu.

20. Len v prípade, že ide o kritiku osoby verejnej, ktorá nemá vecný základ a pre ktorú nemožno nájsť žiadne odôvodnenie, je potrebné považovať kritiku za neprimeranú. Pritom je potrebné hodnotiť celý prejav (literárny či publicistický), nikdy nie iba vytrhnutý výrok alebo vetu [m. m. rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03, rovnako Amicus Curiae stanovisko Benátskej Komisie zo 17. marca 2004, CDL-AD (2004) 011].

21. Pokiaľ ide o povahu jednotlivých výrokov, ktorými podľa názoru sťažovateľa malo dôjsť k neoprávnenému zásahu do jeho práv na ochranu osobnosti, ústavný súd poukazuje na to, že krajský súd ich vzhľadom na ich povahu považoval za hodnotiace úsudky, ktoré neboli postavené do roviny tvrdení, ale skôr osobného pohľadu na informácie, ktoré bude potrebné ešte verifikovať. Jednotlivé výroky potom je potrebné vnímať v kontexte uvedeného ako podozrenia, pričom samotná nepresnosť odprezentovaných údajov ešte neznamená, že tieto nemali dostatočný skutkový základ pre vyslovené hodnotiace úsudky. Krajský súd na základe vykonaného dokazovania tiež konštatoval, že *„nemožno vyvodit' úmysel odporcu lstivo uvádzať skutočnosti, ktoré sa nezakladajú na pravde. Forma kritiky bola primeraná, bez použitia neprimeraných hanlivých či expresívnych výrazov na adresu navrhovateľa ako jej dlhoročného predsedu predstavenstva a generálneho riaditeľa.“*

22. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu (nadväzujúceho na právny názor okresného súdu) ústavný súd konštatuje, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, a nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

23. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

24. Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej relevantnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny a práva podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

25. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že nezistil signály, respektíve exces, ktorý by bol spôsobilý vyvolať relevantnú pochybnosť o tom, že krajský súd pri kolízii týchto dvoch základných práv opomenul niektorý zo základných aspektov pri výkone testu primeranosti zásahu. Ústavný súd preto v nadväznosti na jeho zistenie, že napadnutým rozsudkom krajského súdu nedošlo k porušeniu práv na spravodlivý proces, aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

26. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa (návrh na zrušenie rozsudku krajského súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2017